

บทความรับเชิญ

การบริหารจัดการที่ส่งเสริมงานพันธกิจสัมพันธ์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับชุมชนท้องถิ่น จังหวัดอุดรดิตถ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวิณี สัตยาภรณ์*

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการนำเสนอระบบบริหารจัดการของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ส่งเสริมงานพันธกิจสัมพันธ์ของคณะกับชุมชนท้องถิ่น จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นกรณีศึกษา : งานพันธกิจสัมพันธ์มีหลักการพื้นฐานต่อการร่วมคิดร่วมทำ การมีประโยชน์ร่วมกัน การใช้องค์ความรู้และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งเกิดผลกระทบต่องานที่สามารถประเมินได้ การทำงานให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดี โดยมีระบบบริหารที่ส่งเสริมงานพันธกิจสัมพันธ์ของคณะ ดังนี้ : 1) รูปแบบบริหารโดยนำยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย ลงสู่กลยุทธ์การพัฒนาคณะต้นแบบ จัดการความรู้และสื่อสารกับอาจารย์การปฏิบัติงานและการลงพื้นที่แบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย จัดทำกรอบประเด็นปัญหาของพื้นที่ ประกาศประเด็นโจทย์วิจัย สังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยและระดับจังหวัดและงานบูรณาการพันธกิจร่วมกับงานประกันคุณภาพหลักสูตร จัดระบบสนับสนุนให้จัดทำโครงการติดตาม ประเมินผลและจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยึดหลัก PDCA 2) ระบบสนับสนุนของภาคีเครือข่ายในพื้นที่และระดับจังหวัดตามหลักการทำงานพันธกิจสัมพันธ์

*Corresponding Author: คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

SCIENCE AND TECHNOLOGY
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

1. บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ได้กำหนดอัตลักษณ์เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการบริหารจัดการในรูปแบบ “อูตรดิตถ์โมเดล : Uttaradit Model” ที่เป็นการบริหารแบบบูรณาการพันธกิจด้านการเรียนการสอน การวิจัยบริการวิชาการเพื่อนำองค์ความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งทุกคณะของมหาวิทยาลัยรับผิดชอบ คณะละ 3 - 4 ตำบล ในจังหวัดอุดรดิตถ์ พื้นที่จังหวัดแพร่ น่านและจังหวัดใกล้เคียง นอกจากนี้สภามหาวิทยาลัยได้อนุมัติและประกาศอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นด้วยงานพันธกิจสัมพันธ์กับสังคม [1]

จากการที่องค์มนตรีพลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ และคณะได้เข้ามาเยี่ยมติดตามงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ในวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 ได้ให้แนวคิดด้านการบริหารจัดการที่สามารถแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนด้วยศาสตร์และองค์ความรู้ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการเกษตร ด้านการจัดการและด้านการเรียนรู้ [2] จึงทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ได้กำหนดยุทธศาสตร์ใหม่ในการพัฒนาการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยให้เป็นที่พึ่งของชุมชนท้องถิ่น และประเทศชาติ ในประเด็นยุทธศาสตร์ 1) การพัฒนาท้องถิ่น 2) การผลิตและพัฒนาครู 3) การยกระดับคุณภาพการศึกษา และ 4) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ได้กำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับงานพันธกิจสัมพันธ์ในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม

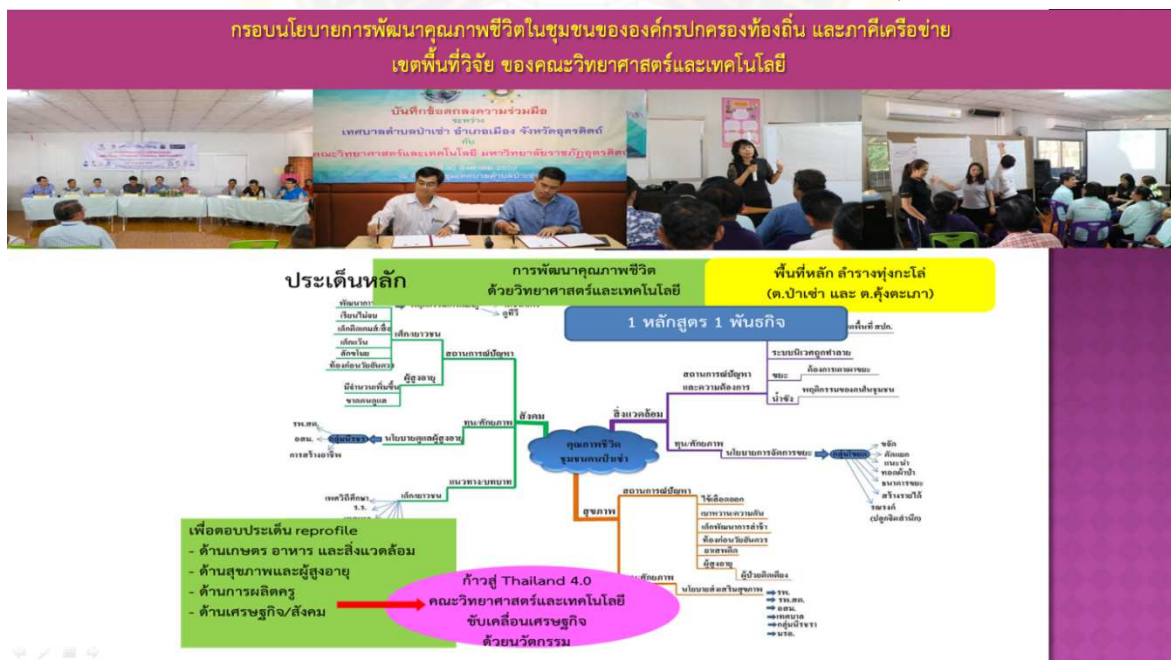
2. การดำเนินงานพันธกิจสัมพันธ์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับชุมชนท้องถิ่น

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นหน่วยงานราชการที่กำหนดจุดเน้นในการผลิตบัณฑิตให้มีทักษะทางวิชาการ และทักษะชีวิตที่สามารถนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน และพัฒนาสังคม โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไว้ดังนี้ 1) พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีให้เป็นที่ยอมรับระดับชาติและนานาชาติ 2) พัฒนาคณะสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3) พัฒนาคณะต้นแบบการบริหารจัดการงานพันธกิจสัมพันธ์คณะกับสังคม 4) พัฒนาสโมสรนักศึกษาต้นแบบการจัดการกิจกรรมร่วมกันงานพันธกิจสัมพันธ์ของคณะกับสังคม 5) ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์ขององค์กรด้วยการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และโครงการพระราชดำริ 6) บริหารเชิงรุกโดยใช้หลัก SMNK ที่มีการประกันคุณภาพทั้งองค์กรภายใต้หลักธรรมาภิบาล [5] ที่สามารถนำลงสู่การปฏิบัติให้สอดคล้องกับบริบทของคณะตามศักยภาพของอาจารย์และใช้ศาสตร์เชิงลึกด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพัฒนาโครงการให้ได้ผลลัพธ์ที่ตอบโจทย์ของพื้นที่ตามพันธกิจของคณะและสอดคล้องกับนโยบายและอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ในการพัฒนางานท้องถิ่นด้วยพันธกิจสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย

การดำเนินงานพันธกิจสัมพันธ์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตั้งแต่อดีตในปี 2558 จนถึงปัจจุบัน 2560 สามารถอธิบาย ดังภาพที่ 1

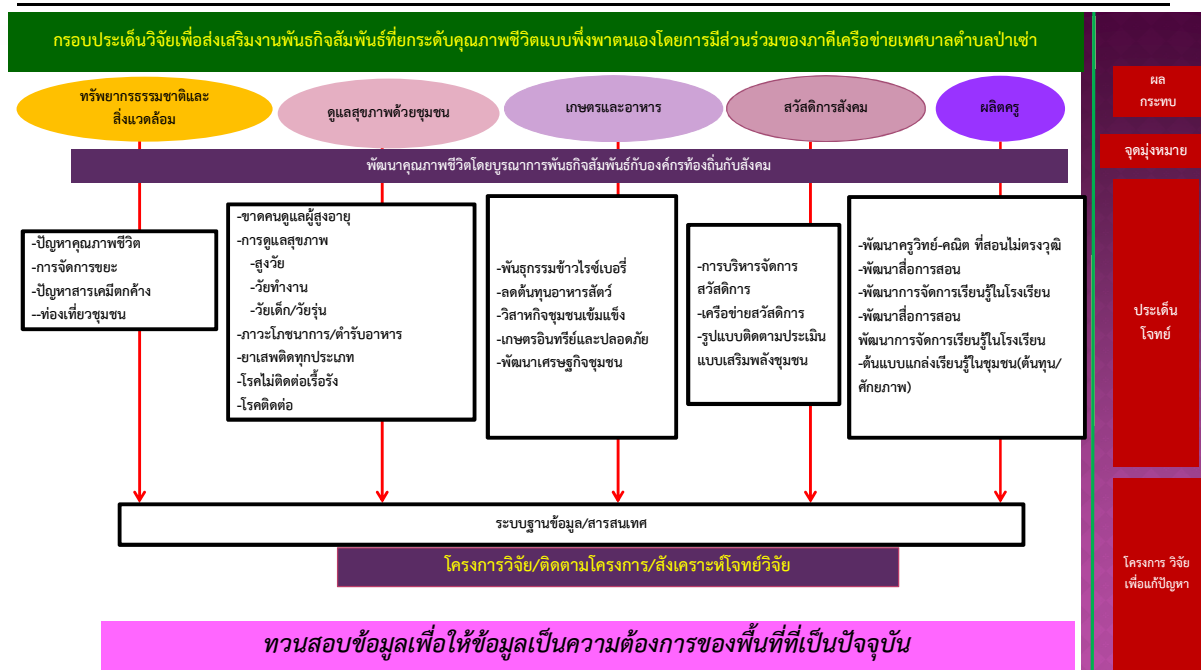
การดำเนินงาน	- สร้างการรับรู้ยุทธศาสตร์ engagement จัด KM โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (สุโขทัย) - ออกแบบพื้นที่พันธกิจ (พหุภารกิจ) - พัฒนาระบบและกลไกบริหารจัดการงานวิจัย - ระบบบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์ (เชื่อนสิริศักดิ์) - สนับสนุนระบบและกลไก - ลงพื้นที่ค้นหาประเด็น/ศักยภาพพื้นที่ป่าเช่า	- ส่งเสริมการร่วมลงทุนที่ (วท.+กษ.) - ประชุมพัฒนาข้อเสนอโครงการร่วมกับ อปท./พื้นที่ - KM วิจัยและพันธกิจสัมพันธ์นักวิจัย/ผู้ทรงคุณวุฒิ	- ประกาศพื้นที่เพิ่มในงานพันธกิจสัมพันธ์เพิ่ม - ลงพื้นที่ ต.คังตะเกา - จัดทำกรอบวิจัยคณะวิทยฯ/ร่วมกับ ทอ./กษ. - วิเคราะห์ International Engagement	- หลักสูตรออกแบบ Engagement ร่วมกับ QA - ขยายผลพื้นที่และประเด็นงานพันธกิจสัมพันธ์ - ขยายผลในประเทศและต่างประเทศ
	2558-2559	2560	2561-2562	2563-2564
ผลลัพธ์	- กรอบงานพันธกิจสัมพันธ์ - พื้นที่รับผิดชอบ - กรอบพื้นที่ ต.ป่าเช่า - นักวิจัย 10 คน	- กรอบวิจัย ต.ป่าเช่า - โจทย์วิจัย 10 เรื่อง - นักวิจัย 30 คน - เครือข่ายพื้นที่ - ทุนวิจัยสนับสนุน 990,000บาท	- กรอบวิจัยคณะวิทยฯ - ป่าเช่า/คังตะเกา - ความร่วมมือบุคลากรคณะ วท./ทอ./กษ. จัดทำโครงการวิจัยร่วม - บทความร่วมกับเครือข่ายนานาชาติ	- 1 หลักสูตร 1 งาน - พันธกิจสัมพันธ์ - พื้นที่ต้นแบบงาน - พันธกิจสัมพันธ์ - คณะต้นแบบการบริหารจัดการงานพันธกิจสัมพันธ์
	เส้นทางการพัฒนาพันธกิจสัมพันธ์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี			

ภาพที่ 1 การทำงานพันธกิจสัมพันธ์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับชุมชนท้องถิ่น

ภาพที่ 2 กรอบนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนขององค์กรปกครองท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย

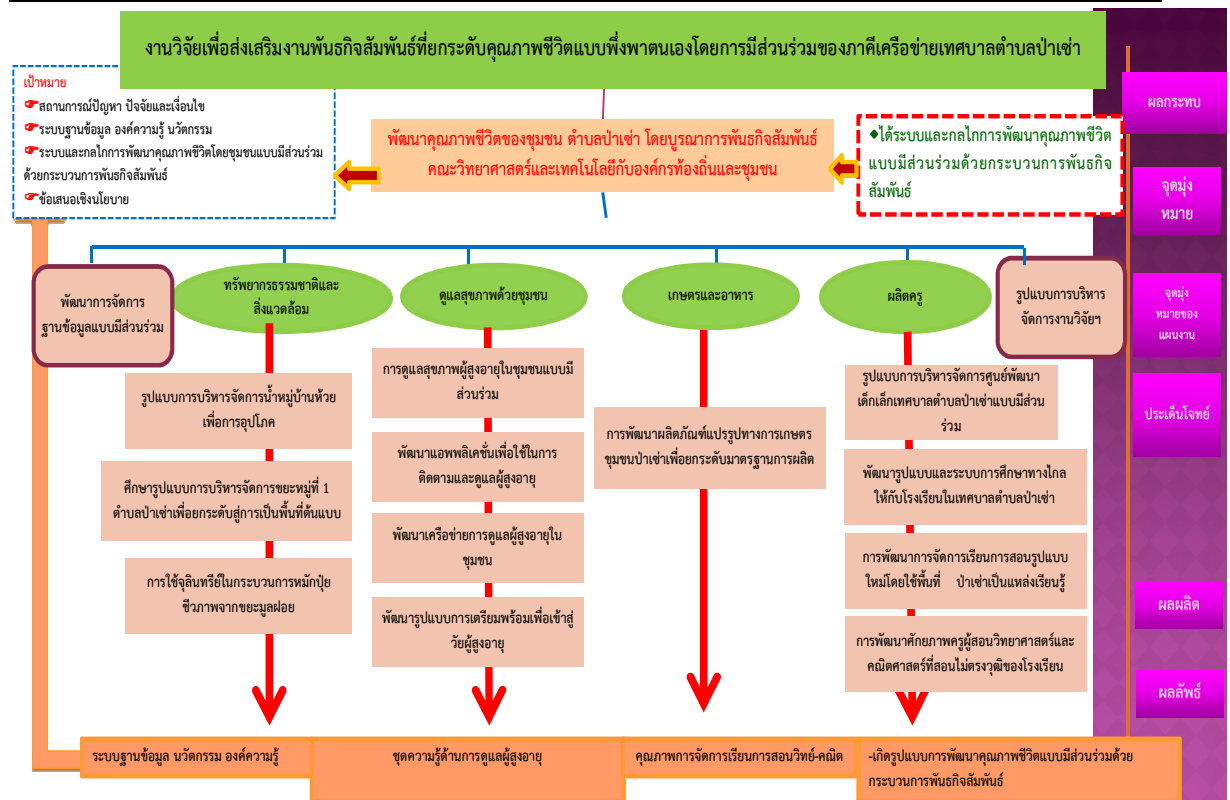
พื้นที่ตำบลป่าเช่า และตำบลคังตะเกา รวมทั้งพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ณ ลำรางทุ่งกะโล่ เป็นเขตความรับผิดชอบงานพันธกิจสัมพันธ์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทีมผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาได้ร่วมกันจัดทำโครงการวิจัย บริการวิชาการร่วมกับการเรียนการสอนของคณะ ได้แก่ จัดทำระบบฐานข้อมูล และลงพื้นที่จัดทำกรอบประเด็นปัญหาและความต้องการของชุมชนแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาคท้องถิ่น ส่วนราชการ และภาคเอกชน จนได้กรอบประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังแผนภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กรอบประเด็นวิจัยเพื่อส่งเสริมงานพันธกิจสัมพันธ์ที่ยกระดับคุณภาพชีวิตแบบพึ่งพาตนเอง

โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายเทศบาลตำบลป่าเป้า

จากกรอบประเด็นข้างต้นคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ประกาศกรอบประเด็นงานวิจัยให้กับคณาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะคณะเกษตรศาสตร์ เพื่อร่วมกันจัดทำโครงการวิจัยและโครงการบริการวิชาการแบบบูรณาการร่วมกับการเรียนการสอนของแต่ละหลักสูตร และได้ข้อเสนอโครงการ วิจัย จำนวน 20 โครงการ ดังแผนภาพที่ 4

ภาพที่ 4 โครงการวิจัยเพื่อส่งเสริมงานพันธกิจสัมพันธ์ที่ยกระดับคุณภาพชีวิตแบบพึ่งพาตนเองโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายเทศบาลตำบลป่าเป้า

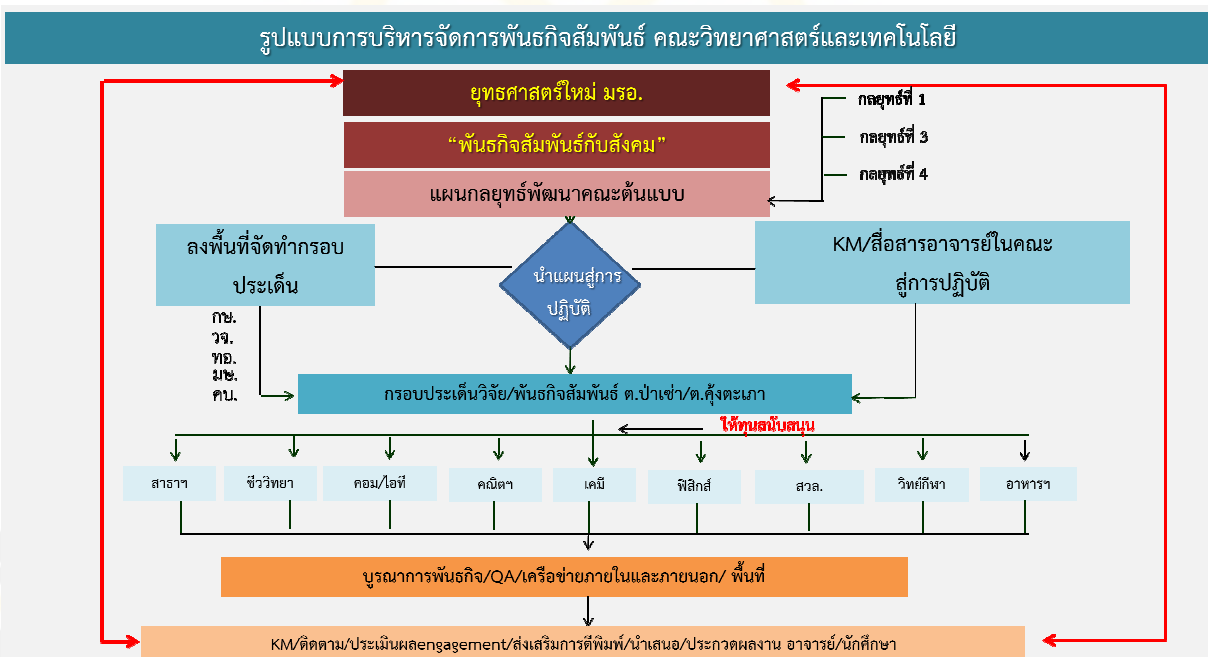
3. การบริหารจัดการที่ส่งเสริมงานพันธกิจสัมพันธ์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

งานพันธกิจสัมพันธ์ของคณะกับชุมชนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการทำงานโดยการบูรณาการพันธกิจด้านการเรียนการสอน การวิจัยและบริการวิชาการ นำองค์ความรู้จากศาสตร์ในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไปใช้ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาตามความต้องการของชุมชน โดยมีกระบวนการทำงาน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ร่วมคิดร่วมทำ (Partnerships) 2) เกิดประโยชน์ร่วมกัน (Mutual benefit) 3) เกิดองค์ความรู้และการเรียนรู้ร่วมกัน (Knowledge Sharing and Scholarships) และ 4) ประเมินผลกระทบได้อย่างชัดเจน (Measurable Social impacts) ดังภาพที่ 5

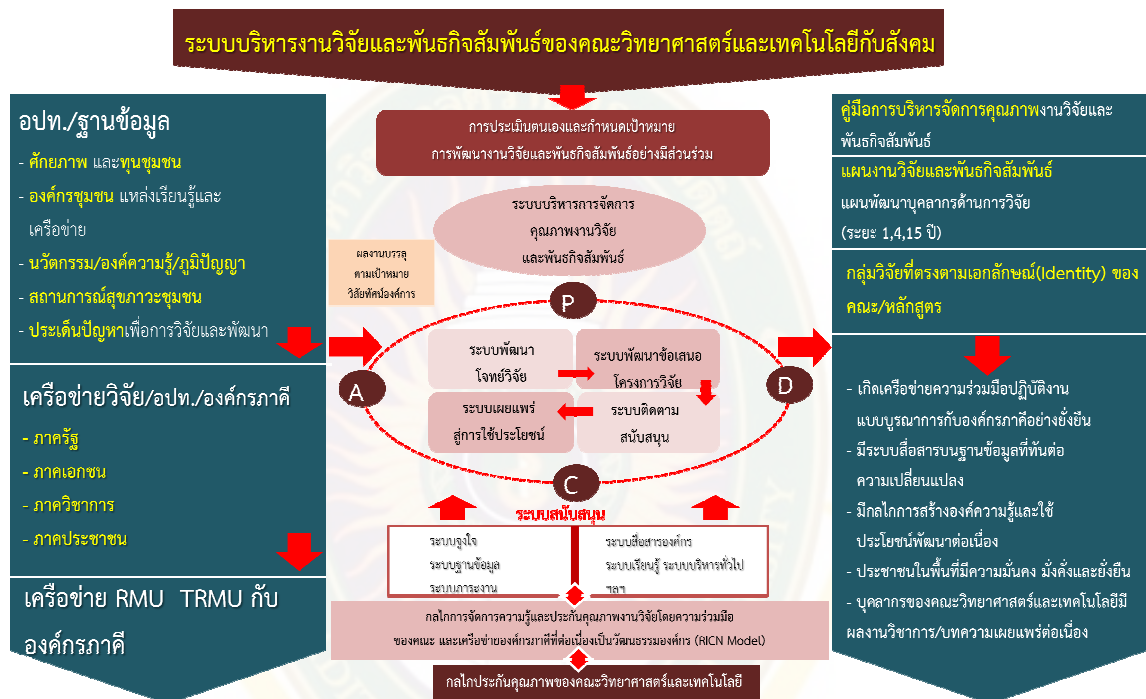
ภาพที่ 5 งานพันธกิจสัมพันธ์ที่ยกระดับคุณภาพชีวิตแบบพึ่งพาตนเองโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

ในการบริหารจัดการของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในฐานะหน่วยงานที่ผลิตบัณฑิต และประกาศอัตลักษณ์ของคณะให้เป็นคณะแห่งการวิจัย เป็นต้นแบบการทำงานพันธกิจสัมพันธ์ของอาจารย์และโครงการพัฒนานักศึกษา จึงให้ความสำคัญในการบริหารจัดการคณะที่ส่งเสริมงานพันธกิจสัมพันธ์ให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ คล่องตัวและขยายกิจกรรมโครงการด้านนี้ให้มากขึ้นทุกหลักสูตร โดยมีรูปแบบการบริหารจัดการ ดังแผนภาพที่ 6

ภาพที่ 6 รูปแบบการบริหารจัดการพันธกิจสัมพันธ์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากที่กล่าวมาข้างต้น การบริหารจัดการที่ส่งเสริมงานพันธกิจสัมพันธ์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับชุมชนท้องถิ่น สามารถวิเคราะห์ระบบบริหารจัดการได้ดังแผนภาพที่ 7 ดังนี้

ภาพที่ 7 ระบบบริหารงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับสังคม

4. รูปธรรมผลงานโครงการพันธกิจสัมพันธ์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับชุมชนท้องถิ่น

หลักสูตรสาขาวิชาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกหลักสูตร ได้จัดทำโครงการที่มีการบูรณาการพันธกิจด้านการเรียนการสอน การวิจัยและบริการวิชาการ เพื่อนำองค์ความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชาไปแก้ปัญหาตามความต้องการให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนท้องถิ่น ตัวอย่าง กรณีศึกษา : หลักสูตรที่จัดทำโครงการงานพันธกิจสัมพันธ์ของหลักสูตรกับสังคม ดังนี้

4.1 โครงการวิจัยของหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ ได้แก่ 1) การพัฒนาสุขภาวะชุมชน 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อลดการใช้สารเคมีในเกษตรกร 3) การพัฒนาพลังอำนาจชุมชนในการดำเนินงานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในจังหวัดอุดรดิตต์ 4) พฤติกรรมการดูแลสุขภาพองค์กรรวมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ 6) การสืบทอดและฟื้นฟูภูมิปัญญาสุขภาพองค์กรรวมแบบบูรณาการ โดยความร่วมมือของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ร่วมกับชุมชน [3] พบว่าทุกโครงการวิจัยข้างต้นเป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR : Participatory Action Research) ที่มีกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมวิจัยตั้งแต่เริ่มโครงการ ระหว่างโครงการ และสิ้นสุดโครงการ มีกระบวนการร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมออกแบบปฏิบัติการของโครงการกับนักวิจัย เกิดประโยชน์ร่วมกันกับทุกฝ่าย รวมทั้งนักวิจัยได้ออกแบบแนวการสอนในรายวิชาทางสาธารณสุขชุมชน ให้นักศึกษาเข้าร่วมโครงการตั้งแต่ต้นทาง กลางทางและปลายทาง โดยที่นักศึกษาจะได้เรียนรู้ภาคทฤษฎีใน

ห้องเรียนและใช้พื้นที่เป็นห้องปฏิบัติการ เกิดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาจริงในชุมชน ได้ศึกษาวิถีชีวิตของคนในชุมชน เป็นการกระตุ้นให้ชุมชนตื่นตัวในการดูแลสุขภาพของคนในชุมชน ทำให้ภาครัฐและเอกชน องค์กรท้องถิ่น และภาคประชาชนได้ร่วมเรียนรู้กระบวนการทำงาน การแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีส่วนร่วมโดยตรงในการพัฒนาสุขภาพขององค์กรรวมของคนในชุมชนเกิดการดำเนินงานที่ต่อเนื่องและยั่งยืน ก่อให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชน นักวิจัยได้นำองค์ความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทั้งจากตัวนักวิจัยเอง จากเครือข่ายภาควิชาการทั้งในคณะ มหาวิทยาลัย และหน่วยงานภายนอก ไปให้ความรู้ด้านสุขภาพกับคนในชุมชน เป็นการบูรณาการงานบริการวิชาการร่วมกับงานวิจัย และการเรียนการสอน เป็นจุดเด่นของหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ในการดำเนินโครงการพันธกิจสัมพันธ์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

4.2 โครงการค่ายอาสาพัฒนาเพื่อสร้างฝายชะลอน้ำ ปลุกหญ้าแฝก และทำแนวป้องกันไฟฟ้า ร่วมกับศูนย์ภูสันต์วันลับฟ้า ครั้งที่ 7 เมื่อวันที่ 24 – 27 เมษายน 2560 ที่ตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน เกิดกระบวนการทำงานในรูปแบบพันธกิจสัมพันธ์ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับชุมชนท้องถิ่น ตั้งแต่การร่วมคิดร่วมทำแบบ partnerships ได้แก่ รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา อาจารย์ นักศึกษา ประชาสัมพันธ์ สโมสรนักศึกษา ศูนย์ภูสันต์วันลับฟ้า เข้าศึกษาพื้นที่สภาพแวดล้อม ร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนตำบลตาลชุม ร่วมปรึกษาหารือจัดทำ swot เพื่อออกแบบการทำงานร่วมกัน ได้นำเนื้องานสำเร็จตามเป้าหมาย ชุมชนเกิดการเรียนรู้ การทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัย ได้ฝายชะลอน้ำ แนวหญ้าแฝกป้องกันดินสไลด์ และได้แนวป้องกันไฟฟ้า จากการทำโครงการทำให้นักศึกษาเกิดกระบวนการคิดและมีจิตสำนึกรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าต้นน้ำในจังหวัดน่าน เกิดความรู้ในการสร้างฝาย และประโยชน์ของฝายชะลอน้ำ คณาจารย์ได้ร่วมเรียนรู้การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย การประสานงานและได้ดำเนินโครงการตามแนวพระราชดำริ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแผนกลยุทธ์ของคณะ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาให้กับบุคลากรได้ปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทางชุมชนตำบลตาลชุม และผู้นำศูนย์ (อาจารย์สมบัติ แก้วทิพย์) ที่มุ่งอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ และปลูกจิตสำนึกเยาวชนชาวบ้านให้เปลี่ยนทัศนคติในการทำลายป่าเพื่อทำอาชีพส่วนตัว โครงการนี้ชาวบ้านและแกนนำ มีความพึงพอใจมากกับการได้ฝายชะลอน้ำในหมู่บ้านทำให้น้ำสูงขึ้นและมีปลาอาศัยมากขึ้น ชาวบ้านมีน้ำใช้ตลอดปี โดยเฉพาะหน้าแล้งน้ำมีเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภคเกิดความยั่งยืนในการอนุรักษ์ธรรมชาติภายใต้การร่วมคิดร่วมทำให้เกิดประโยชน์และการเรียนรู้ร่วมกันเห็นผลเชิงประจักษ์ได้ โดยกระบวนการงานพันธกิจสัมพันธ์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และชุมชนตำบลตาลชุม ร่วมกับท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย

5. อภิปรายและข้อเสนอแนะ

5.1 การรับรู้ของคณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีส่วนสำคัญ และเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้การพัฒนางานพันธกิจสัมพันธ์ของคณะประสบความสำเร็จ ดังนั้นการสร้างการรับรู้ การสื่อสารให้เข้าใจถึงกระบวนการทำงาน การบูรณาการพันธกิจ และการนำสู่การใช้

ประโยชน์ที่แท้จริงควรมีการออกแบบการทำงานให้ชัดเจนแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม (Stakeholder) ดังที่คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้จัดกิจกรรมสำหรับการรับรู้ถึงคุณค่าของการทำงาน และกระบวนการทำงานพันธกิจสัมพันธ์ที่สวนน้ำพรหมพิราม และที่สุโขทัยเทรเซอร์ ทำให้บุคลากรรับรู้และสื่อสารได้ตรงกัน ร่วมมือร่วมใจกันทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

5.2 การบูรณาการพันธกิจกับงานพันธกิจสัมพันธ์ เป็นรูปแบบการบูรณาการพันธกิจด้านการเรียน การสอน การวิจัย และการบริการวิชาการเข้าด้วยกัน นำไปสู่โครงการพัฒนาแก้ปัญหาของชุมชนในพื้นที่ ในหนึ่ง โครงการสามารถบูรณาการพันธกิจได้ทั้งสามอย่าง อาทิเช่น โครงการวิจัยพัฒนาระบบการจัดการ ธุรกิจข้าวอินทรีย์ จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย [4] ใน โครงการวิจัยหนึ่งเรื่อง สามารถนำนักศึกษาเข้าไปเรียนรู้การทำงานในพื้นที่วิจัยได้หลากหลายสาขาวิชา เช่น ด้านการเกษตรอินทรีย์ ตั้งแต่กระบวนการปลูก การดูแล การเก็บเกี่ยวและการแปรรูป อีกทั้งนักศึกษายัง เก็บประเด็นปัญหาไปใช้เป็นปัญหาพิเศษในระดับปริญญาตรี และวิทยานิพนธ์สำหรับปริญญาโท และ ปริญญาเอก เกิดบูรณาการงานวิจัยหลายๆ โครงการย่อยในกระบวนการผลิต กระบวนการแปรรูป การตลาด การประชาสัมพันธ์ แบบธุรกิจครบวงจร ได้บริการวิชาการในทุกโครงการย่อยที่ให้เกษตรกรและ ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการได้เพิ่มขีดความสามารถด้านการจัดการทั้งระบบให้มีความรู้ ความสามารถดำเนินกิจกรรมตามโครงการได้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

5.3 ปัจจัยความสำเร็จของงานพันธกิจสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น ได้แก่

1) นโยบายของคณะ ต้องมีความชัดเจนสามารถนำแผนสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง มีการ กำหนดภาระงานที่รับผิดชอบ มีการสนับสนุนด้านงบประมาณ การมีพี่เลี้ยงในการลงพื้นที่ มีที่ปรึกษา โครงการวิจัยแบบ PAR เพื่อให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย การจัดทำ ระเบียบวิธีวิจัย การวิเคราะห์ผลและการเขียนบทความวิจัยตีพิมพ์เผยแพร่ เพื่อนำไปสู่การขอ กำหนด ตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น

2) ศักยภาพนักวิจัย นักวิจัยรุ่นใหม่ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะเน้นการวิจัย ในสาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ (Pure Science) ดังนั้นการทำวิจัยแบบบูรณาการพันธกิจจึงเป็นเรื่องยากยิ่ง สำหรับนักวิจัยใหม่ การพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยเชิงพื้นที่ (Area Base Collaborative) จึงจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งที่นักจัดการงานวิจัย RMU (Research Management Unit) ของคณะ จำเป็นต้อง จัดทำโครงการการจัดการความรู้ (KM) และมีการทำ Work shop เป็นระยะๆ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และ ปลายทาง คุณภาพของการดำเนินโครงการวิจัยต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในคณะ ในมหาวิทยาลัย และ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกช่วยให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะตลอดโครงการวิจัย

3) ระบบสนับสนุนของคณะ มหาวิทยาลัย และภาคีเครือข่าย การทำงานโครงการที่ เชื่อมโยงกับพันธกิจทั้งของหลักสูตร คณะ มหาวิทยาลัย และงานฟังก์ชันของภาคีเครือข่ายในระดับจังหวัด องค์กรท้องถิ่น และภาคประชาชนในพื้นที่ล้วนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน การทำงานแบบสร้างกลไกเชิง ระบบที่ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ได้ร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาตามความต้องการและ

บริบทของชุมชน ทุกอย่างเกิดประโยชน์ร่วมกันแบบ Win – Win หลักสูตรได้จัดการเรียนรู้ในด้านการแก้ปัญหา การประสาน งานเครือข่าย เกิดนวัตกรรม องค์ความรู้ และเทคโนโลยีในการพัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มีเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น สามารถวัดผลได้ชัดเจนเชิงประจักษ์ มีการทำงานที่ต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืนของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ทุกภาคส่วนควรมีการสนับสนุนกันและกันอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1) คณะควรมีการถอดบทเรียนการดำเนินโครงการงานพันธกิจสัมพันธ์ของคณาจารย์และนักศึกษาทุกหลักสูตร ให้เห็นจุดเด่นที่ควรนำไปเป็นแบบปฏิบัติที่ดี และนำจุดที่ควรพัฒนาไปปรับปรุงโครงการอื่นๆ ของหลักสูตรในคณะและมหาวิทยาลัย

2) หน่วยจัดการงานวิจัยของคณะ/มหาวิทยาลัย ควรสังเคราะห์บทบาทของคณะที่จะส่งเสริมงานพันธกิจสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงพันธกิจด้านการเรียนการสอน การวิจัยและบริการวิชาการ ให้เห็นระบบของการบริหารจัดการที่สามารถนำไปเป็นต้นแบบการบริหารของคณะอื่นๆ ในมหาวิทยาลัย

3) คณะควรจัดระบบสนับสนุนให้ชัดเจนสำหรับอาจารย์ที่ทำงานวิจัยแบบวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ และงานวิจัยแบบประยุกต์ งานวิจัยเชิงพื้นที่และงานวิจัยร่วมกับงานพันธกิจสัมพันธ์ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับอาจารย์ที่จะเข้าร่วมทำงานพันธกิจสัมพันธ์ของคณะกับสังคมเพิ่มมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะผู้บริหารคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา รองคณบดีฝ่ายวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์ และหัวหน้าหน่วยจัดการงานวิจัย ที่ให้ข้อมูลด้านการจัดทำโครงการพันธกิจสัมพันธ์ของคณะและหลักสูตรกับชุมชนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- [1] มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. เอกสารการประชุมสภามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ครั้งที่ 3/2559 วันที่ 11 มีนาคม 2559. ระเบียบวาระที่ 4.6, 120 หน้า 2590.
- [2] มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. เอกสารการประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์ ครั้งที่ 4/2560, 69 หน้า 2560.
- [3] หน่วยจัดการงานวิจัยคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. การสังเคราะห์งานวิจัยคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเอกสารเย็บเล่ม, 90 หน้า 2559.
- [4] สุภาวิณี สัตยาภรณ์. บทบาทมหาวิทยาลัยที่ส่งเสริมโครงการพัฒนาระบบธุรกิจข้าวอินทรีย์จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย, 350 หน้า 2558.
- [5] สุภาวิณี สัตยาภรณ์. แผนกลยุทธ์การพัฒนาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2560 – 2564 เอกสารเสนอวิสัยทัศน์คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสภามหาวิทยาลัย วันที่ 9 มีนาคม 2560, 50 หน้า 2560.